

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania V. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
z udziałem zainteresowanego P. F.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 maja 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego
w [...] z dnia 8 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od V. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołanie V. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 18 maja 2018 r. stwierdzającej, że P. F.- jako pracownik u płatnika składek V. Sp. z o.o. - nie podlegał od 1 kwietnia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 8 grudnia 2020 r. oddalił apelację płatnika składek od powyższego wyroku.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku płatnik składek zarzucił naruszenie prawa materialnego: (-) art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. w związku z art. 22 k.p., przez jego błędną wykładnię a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie w stanie faktycznym sprawy przez pominięcie przez Sąd Apelacyjny, że przy dokonywaniu wykładni treści umowy zawartej przez skarżącą z zainteresowanym należało badać zgodny zamiar stron oraz cel umowy, co w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy powinno prowadzić do wniosku, że zamiarem stron oraz ich celem było zawarcie i wykonywanie umowy o pracę; (-) art. 65 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez jego błędną wykładnię a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie w przedmiotowej sprawie przez uznanie, że w sytuacji, gdy Sąd Apelacyjny uznał istnienie współpracy między skarżącą a zainteresowanym, nie uznając jej jednak za zatrudnienie pracownicze, nie jest zobowiązany do badania i ustalenia prawnie wiążącego znaczenia oświadczeń woli, podczas gdy z prawidłowej wykładni art. 65 § 2 k.c. wynika, że czynnikiem decydującym w ustaleniu charakteru umowy jest zgodny zamiar stron oraz cel umowy, a nie nazwa wskazana przez strony; (-) art. 22 k.p., przez błędną wykładnię pojęcia „pod kierownictwem pracodawcy” a w następstwie wadliwe przyjęcie, że podporządkowanie pracownicze nie istnieje wówczas, gdy pracodawca mając możliwość wydawania pracownikowi wiążących poleceń, z własnej woli pozostawia pracownikowi kadry zarządzającej znaczny stopień swobody w realizacji obowiązków służbowych. Tymczasem prawidłowa wykładnia powołanego wyżej pojęcia pozwala na ustalenie, że stosunek podporządkowania między pracownikiem a pracodawcą istnieje również wtedy, gdy pracownik wyższej kadry menadżerskiej, z uwagi na zakres zadań oraz specjalistyczną wiedzę w znacznej mierze organizuje samodzielnie własną pracę, przy jednoczesnym występowaniu pozostałych elementów stosunku pracy, to jest zobowiązania pracownika do wykonywania określonego rodzaju pracy na rzecz pracodawcy za wynagrodzeniem, pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w miejscu i czasie przez niego wyznaczonym oraz przyjęciu świadczenia pracy przez skarżącą; art. 83 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. i art. 22 k.p., przez ich niewłaściwe zastosowanie w

okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy, wyrażające się w uznaniu, że zawarta umowa o pracę jest nieważna jako zawarta dla pozorów, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego w sposób niewątpliwy wynika, że strony, zawierając umowę, zobowiązały się do wykonywania obowiązków z niej wynikających, a ponadto cel umowy, jak również sposób wykonywania obowiązków z niej wynikających były zgodne z prawem.

Skarga oparta została również na podstawie naruszenia przepisów postępowania: (-) art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 386 § 4 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie i pominięcie faktu, że to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu oraz obowiązek dowodzenia w zakresie wykazania okoliczności, na które się powoływał, w tym zawarcia umowy dla pozorów a ubezpieczona w następstwie powyższego nie była obowiązana dowodzić okoliczności przeciwnych oraz przez ustalenie stanu faktycznego i oparciu orzeczenia zasadniczo o twierdzenia strony przeciwnej, z pominięciem dowodów i twierdzeń zgłoszonych przez skarżącą w stopniu uzasadniającym przyjęcie, że Sądy obu instancji nie rozpoznały istoty sprawy; (-) art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. wyrażające się w nierozpoznaniu wszystkich zarzutów apelacji, w tym: 1) zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie związanym z dowolną i sprzeczną z zasadami oświadczenia życiowego ocenę dowodów przez Sąd pierwszej instancji, jak i przez Sąd drugiej instancji, który nie rozważył zarzutów apelacyjnych związanych z dowolnym przyjęciem przez Sąd pierwszej instancji porównania zarobków zainteresowanego w kwocie brutto z zarobkami innych osób zatrudnionych u skarżącej w kwotach netto, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że wynagrodzenie innych zatrudnionych zostało podane w kwotach netto a w konsekwencji doprowadziło to do znacznego zawyżenia różnic między zarobkami zainteresowanego a innych zatrudnionych u skarżącej, co z kolei rzutowało na ocenę Sądu o nieracjonalności zatrudnienia zainteresowanego, 2) zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie związanym z dowolną i sprzeczną z zasadami oświadczenia życiowego ocenę dowodów przez Sąd pierwszej instancji, jak i przez Sąd drugiej instancji, który nie rozważył zarzutów apelacyjnych związanych z dowolnym przyjęciem przez Sąd pierwszej instancji, że umowa o

pracę zawarta została dla pozoru z uwagi na brak zapotrzebowania po stronie skarżącej, przechodzącej w 2017 r. istotne trudności finansowe, na zatrudnienie pracownika na stanowisku dyrektora do spraw rozwoju, podczas gdy zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego można przyjąć, że zatrudnienie przez przedsiębiorcę, doświadczającego trudności, doświadczonego menadżera jest działaniem racjonalnym, a praca na takim stanowisku często wiąże się z uzyskiwaniem znacznego wynagrodzenia, a z dokumentów przedłożonych przez zainteresowanego wynika, że uzyskiwał on wynagrodzenie zbliżone do uzyskiwanego u skarżącej.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku stwierdził: „Uzasadniając powyższy wniosek, wskazuję na potrzebę rozstrzygnięcia następującego zagadnienia: czy w sprawie toczącej się ze skargi na decyzję organu rentowego o ustalenie podleganiu ubezpieczeniom społecznym, w razie przyjęcia przez sąd pracy i ubezpieczeń społecznych, iż pomiędzy stronami wykonywana była umowa inna niż umowa o pracę, powstaje po stronie tego sądu obowiązek badania i ustalenia prawnie wiążącego znaczenia oświadczeń woli, w razie gdy z okoliczność zatrudnienia wynika, iż zawarta umowa może stanowić tytuł do objęcia zatrudnionego obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym.”.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie od skarżącego na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Istotnym zagadnieniem prawnym jest problem jurystyczny, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem

prawnym, którego wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 7-8, poz. 51; wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51). Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne), na czym polega rozbieżność w orzecznictwie i jakich kwestii owa niejednorodność dotyczy. Zatem zagadnienie prawne powinno odnosić się do konkretnego przepisu prawa albo konkretnej regulacji prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, LEX nr 1515455), a skarżący powinien wykazać za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 października 2015 r., II PK 61/15, LEX nr 1968444, oraz powołane tam orzeczenia).

Przepis mający być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego (także w ramach istotnego zagadnienia prawnego) musi należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01,

OSNP 2004 nr 12, poz. 211; z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 122/11, LEX nr 1215113), gdyż nie może stanowić okoliczności uzasadniającej wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej konieczność rozstrzygnięcia problemu prawnego dotyczącego określonego przepisu, którego naruszenie nie jest podstawą tej skargi. Zgodnie bowiem z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw. Niemożliwe jest więc przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na okoliczności, które wykraczają poza podstawy tego środka zaskarżenia, a więc nie mogą być uwzględnione przy jego rozpoznaniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 2014 r., II PK 287/13, LEX nr 2008658; z dnia 23 września 2008 r., I PK 80/08, LEX nr 784907; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243).

Przedstawione przez skarżącego zagadnienie prawne nie zostało powiązane z żadnym przepisem, co zresztą jest zrozumiałe, bo w podstawach kasacyjnych nie wskazano przepisu, który mógłby stanowić podstawę rozważań w przedstawianej kwestii. Podleganie ubezpieczeniom społecznym (ze wszystkich tytułów) oraz prawa i obowiązki organu rentowego z tym związane reguluje ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 430 ze zm.), która nie znalazła się w zainteresowaniu skarżącego.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

a.s.